

UNIVERSITETET I BERGEN

Fakultet for kunst, musikk og design

INSTITUTTRÅD – INSTITUTT FOR DESIGN

Sak nr.: 14/25 b)

ePhorte saksnummer:

Sakstype:
Orienteringssak

Møte: 28/8 2025

Budsjettinnspill 2026

Instituttene ble i brev 15.04.25 invitert til å komme med innspill til budsjettforslag for 2026 og langtidsbudsjett innen 20.06.25, og dette ble behandlet i instituttrådet 12.06.25.

Instituttet er i sine budsjettinnspill bedt om å vise hvordan lavere rammer i årene fremover kan håndteres, dvs. hvordan redusere kostnader og øke inntekter, samt begrunne prioriteringer og beskrive konsekvenser for ressurser, aktivitet, utdanningstilbud, o.l.

Instituttens budsjettinnspill er også viktige bidrag til fakultetets budsjettforslag som skal sendes til UiB innen 01.09.25, og for instituttets budsjett for 2026 som skal til behandling i instituttrådet i februar 2026.

Instituttets budsjettinnspill er levert fakultetsledelsen iht. frist, og vedlegges her til orientering for instituttrådet.

Gustav Kvaal
fung. instituttleder

Øivind Skaar
Seniorrådgiver

Vedlegg

1. Budsjettinnspill 2026 med budsjettabeller fra Institutt for design

BUDSJETTINNSPILL FRA INSTITUTT FOR DESIGN

Instituttets økonomi

Instituttet har det siste året klart å ha en god drift og regnskapet viser bra balanse med budsjett, Instituttet har imidlertid svært lite budsjettert BOA-aktivitet, og det økonomiske handlingsrommet er lite. Vi har hatt et fokus på å holde driftsutgiftene så lave som mulig. Vi har tidligere hatt en god inntekt fra EVU emnet Design Thinking, som har blitt arrangert i samarbeid med NHH. På grunn av fallende søkertall og mangel på ressurser til å drifte dette så har vi avsluttet samarbeidet med NHH og avviklet emne.

I årene framover er det lite å spare på å kutte driftsutgifter da vi allerede driver svært nøkternt. Det er derimot fremdeles et godt potensial for å øke BOA-inntekter de neste årene, nå som vi har fått bedre organiserte forskningsgrupper og et tettere samarbeid med forskningsadministrasjonen. Institutt for design er bedt om å gjøre rede for mulige kutt tilsvarende 1 stilling i perioden 2025-27.

Det kan nevnes at i 2025 har vi ved fordeling av midler mellom delprosjektene spesielt lagt vekk på øke budsjettet til MA-utstillingen. Dette er for å kunne gjennomføre en eksamensutstilling i sentrum (Kode Kunstmuseer), og på den måten bli mer synlig som institusjon i byen og fagmiljøet. Dette innbefatter også oppgradering av utstillingsmateriell som kan gjenbrukes.

Som tiltak etter fjorårets bestilling har Instituttet allerede kuttet med 0,7 årsverk.

Strategien for kutt i stillinger har blitt noe endret i forhold til hva som ble skissert i fjor.

Kuttene som er gjort har vært knyttet til en åremålsstilling som gikk ut (50%) og en ansatt som gikk av med pensjon i mai 2025 (20%). Erfaringene fra 2024 viser at vi må tenke litt annerledes rundt bemanning enn det som ble skissert i fjorårets budsjettinnspill.

Mulighetene for reduksjon i lønnsbudsjettet videre er relatert til stillinger med naturlig avgang pga ansatte som går av med pensjon og åremål som går ut. Pga den utvidede pensjonsalderen (72 år) vil mulige kutt i stillinger som følge av pensjon forskyves med to år. Dette påvirker instituttets mulighet for å gjøre umiddelbare endringer.

Det viser seg derimot at instituttet er svært sårbart pr dags dato når det gjelder bemanning. Med noen justeringer i emneporteføljen kan vi klare å drifte undervisningen med dagens 16,5 årsverk, men ytterligere kutt vil ikke være mulig uten at dette går på bekostning av studiekvalitet og forskningstid.

Nåværende instituttleder har brukt mye tid på å sette seg inn i hvordan instituttet har blitt driftet de senere årene, og hvor vi kan gjøre besparelser. Det viser seg at Master-programmet i foregående år i stor grad har blitt driftet med eksterne forelesere og kursholder. Dette har spist mye av driftsbudsjettet (negativt resultat på budsjettposten i 2024) og er ikke en bærekraftig modell. Dette viser også at det er behov for å gjøre justeringer i programmet. Vi trenger også å styrke mannskapet vårt slik at vi kan håndtere driften av MA programmet med egne ansatte. Dette er en faktor som bidrar til at vi ikke kan gjøre større kutt i årsverk.

Vår vurdering er at det reelle mulighetsrommet i perioden 25-27 er en reduksjon på max 1 årsverk. Altså et kutt fra 17,2 i 2024 til 16,2 årsverk. Merk at det allerede er gjort et kutt på 0,5 og 0,2 siden 2024.

- 2025: 0,7 (50% fra tidligere førsteamanuensis stilling åremål, 20% fra tidlige professor, gått av med pensjon)
- 2026: 0,1 (fra tidligere førsteamanuensis gått av med pensjon)
- 2027: fra 20% åremål designteori

- 2028: Andre muligheter. Det vil være muligheter knyttet til åremål som går ut og ansatte som går av med pensjon, men dette er vanskelig å tallfeste nå. Dette avhenger av enkelte personmessige forhold jeg ikke kan gå inn på her.

Vi må se an hvordan en reduksjon i emner vil påvirke driften, og om dette kan også gi noen nye mulighetsrom på sikt. Programstyre har fått i oppdrag å lage en plan for å redusere antall emner både umiddelbart og i løpet av de neste årene. Noen emner vil bli «lagt i dvale» for neste semester

Redegjørelse

Antall emner i dag

høstsemester BA 16 emner

Høstsemester MA 8 emner

Vårsemester BA: 18

Vårsemester MA: 5

Totalt antall emner: 47

Antall årsverk 16,5 årsverk (PhD'ere ikke tatt med)

Årsverk med PhD'ere 2 til 3

(MERK: 1 PHD tilsvarer en 50% normal stilling, da de har 25 % pliktarbeid, 75 % forskning)

Antall årsverk i ren undervisningstid: 8,07

13689 timer / 1695 = 8,07

(Her er det også tatt høyde for at vi til enhver tid kan ha en ansatt ute i forskningstermin.)

Dette vil si at vi skal drive 47 emner (som betyr 47 eksamener) basert på 8 årsverk i ren undervisningstid. Det sier seg selv at dette ikke er bærekraftig i det lange løp.

Skal vi få frigjort tilstrekkelig tid til forskning må vi redusere på antall emner og antallet eksamener. Denne prosessen har vi satt i gang.

Hvordan tenke nytt om ressursbruk

Avvikling av koordinatorroller i løpet av 2025

Vi har pr i dag en BA-koordinator og tidligere en MA-koordinator. Før vi la om til den nye emnestrukturen var det hensiktsmessig å ha disse funksjonene, men min erfaring er at rollene, slik de fungerer i dag, er lite konstruktive og medfører en del dobbeltarbeid. Dette også begrunnet med at vi er et lite institutt med kun 2 program. Med godt beskrevne emner, god støtte fra studieadministrasjonen og program som fungerer godt vil behovet for koordinering være kraftig redusert. Emneansvarlige bør kunne håndtere planleggingen av emner selv.

Programstyreleder og instituttleder har et oversyn med koordinering mellom emner.

Rekrutteringsstillinger

Vi ser det som viktig å ha en kontinuitet hvor vi til enhver tid ha ca 5 stipendiatstillinger. Dette krever ansettelse av ca 1 ny PhD'er årlig. De er også en verdifull ressurs i undervisningsregnskapet med sine 25% undervisningsplikt. Vi har god erfaring med å engasjer PhD'ere i undervisning både på BA- og MA

nivå. De vil også være en del av våre tre forskningsgrupper og kunne bidra med viktige innspill til de vitenskapelige ansattes prosjekter.

Innspill til andre inntekter

Instituttet har i noen år hatt gode inntekter fra emnet Design Thinking, som har blitt arrangert i samarbeid med NHH. (ca 130 000 i overskudd i 2023) Dette er nå avvirket grunnet fallende søkertall og manglende ressurser i staben.

Der er fortsatt mulig å generere inntekter ved å kunne tilby emner, sommerskoler eller etterutdanning for eksterne studenter. Som beskrevet over må vi imidlertid pause eller avvike eksisterende emner får å sørge for at de ansatte har kapasitet til å gjennomføre dette.

Tematikken bør ligge nærmere vår strategiplan, samt det fagmiljøet har kompetanse på og er opptatt av. Dette kan også se på som et ledd i omdømmebygging og langsiktig rekruttering. Vi har så langt ikke hatt mulighet til å utvikle nye EVU-emner, men vil fortsette med å utrede muligheter for dette i 2026.

Vi vil fortsatt utrede muligheten for å etablere et EVU-emne innen rapid prototyping.

BOA-inntekter

Vi har ikke lyktes med flere BOA-finansierte aktiviteter det siste året. Årsakene til dette er sammensatt og beskrevet i FOU-meldingen. Det blir gjort mye godt arbeid nå sammen med forskningsgruppene og forskningsadministrasjonen, og vi forventer å ha flere søknader ute i kommende periode. Det vi derimot har fått til er bedre rutiner for møter mellom institutt og forskningsadministrasjon, og jevnlig møter i forskningsgruppene der BOA-prosjekter er i fokus. Sakte men sikkert vil vi klare å skape en kultur som har fokus på forskning og ekstern finansiering.

Pågående/avsluttende BOA prosjekt:

Tidligere professor Hilde Kramer har i 2024 avsluttet sitt forskningsprosjekt (2020 - 2024) IN-R støttet av PKU programmet som fikk tilslag på mange millioner (5-7 mill). PKU er som kjent utfaset fra det nasjonale støtteorganet HKDir. Det betyr at Institutt for design må i større grad ha aktiviteter og prosjekter som kan samarbeide tverrfaglig med andre forskningsmiljøer for å kunne kvalifiseres til relevante støtteordninger som åpner opp for kunstnerisk utviklingsarbeid gjennom NFR og EU.

Vi har sammen med de andre Instituttene på KMD jobbet med en skissesøknad til NFR for å starte et AI-senter for de kunstneriske og vitenskapelige miljøene ved fakultetet.

I juni fikk vi vite at UiB har fått 200 millioner kroner i støtte fra Forskningsrådet, der KMD er med. AI Learn blir ett av seks nasjonale KI-sentre som Forskningsrådet finansierer med over en milliard de neste fem årene. Det blir spennende å se hvordan dette vil påvirke forskningsaktiviteten ved instituttet.

I 2025 har instituttet igangsatt arbeid med å utvikle forskning som viderefører KMDs tverrfaglige prosjekter med BOA-finansiering, som for eksempel utdanningsprosjektet *Common Ground* gjennom NORPART-programmet (HK-dir). Dette programmet har som mål å styrke globalt samarbeid og mobilitet, og fremmer akademisk samarbeid og gjensidig studentutveksling mellom høyere utdanningsinstitusjoner i Norge og partnerland. Det pågående samarbeidet planlegges videreført i en

ny form – fra å være et utdanningsprosjekt til et forskningsprosjekt – gjennom en søknad til NORHED-programmet, finansiert av Norges forskningsråd (NFR).

Søknadsaktivitet:

Søknader vi vil jobbe med:

- Mikkel Wettre ønsker å søke til NORHED programmet (NFR), se lenke: [The NORHED programme | NORHED II Programme | UiB](#). Utlysningen har ennå ikke kommet for NORHED programperiode III, men vi forventer at den kommer enten på høsten 2025 eller på vårparten 2026.
- Vi ønsker å søke en FRIPRO (NFR) søknad. Der kan Jerome Piccard sammen med Wolfgang Schmid (GA) eller et annet vitenskapelig fagmiljø være aktuell.
- Vi ønsker å søke støtte til arrangement (såkorn midler). Ikke mye penger, men nok til å fremme en typ prosjekt som instituttet kan formidle gjennom forskningsaktivitet (50 000-150 000). Kan være aktuelt for førsteamanuensis Petter Østergård.
- Hvis det kommer en ny utlysning vedr INPART programmet ønsker vi å søke på dette. Utlysningen med frist i 2026 er ikke kommet ennå, men KMD har sendt en søknad fra Kunst i mars og vi regner med at en ny frist blir i 2026 samme tid. Her ønsker vi å se på muligheter for samarbeidspartnere i andre land, f.eks på Japan og evt Canada da vi har PhDer med nettverk i disse landene .(Taran Neckelman, Amy Van Der Hooven)

I 2024- 2025: Instituttet har arbeidet mer systematisk med å koble ansatte med forskningstid til større eksterntfinansierte støtteordninger.

Verd å nevne er KMD har fått tildelt midler til et prosjekt som finansierer mobilitet for to ansatte til KMD og minst seks studenter fra Lviv National Academy of Arts (LNAA) i Ukraina. Prosjektet med LNAA er et resultat av et institusjonsbesøk til KMD i 2024 og et felles ønske om å etablere utvekslingsmuligheter mellom begge institusjonene.

Forskningsgruppene har diskutert forskjellige utlysninger uten å bli enige om hvordan organisere gruppene til en felles søknad.

Investeringer:

Forslag til utstyrsinvesteringer og bygg

Det vil fremdeles være en prioritet å fornye maskinparken til de faste ansatte. Dette vil være et pågående behov da en Mac Powerbook (som de fleste bruker) har en estimert levetid på 5 år. Det er satt opp beløp med tanke på 3-4 maskiner pr år.

Som i fjor trenger vi software som brukes både i undervisning og forskning, da det er en kontinuerlig utvikling på programvare inne 3D-modellering og visualisering de siste årene. Som fagmiljø innen design må vi være oppdaterte på denne fronten.

Det har vært spilt inn de siste årene at det bør opprettes et enhetlig utskriftssenter hvor utstyr i fotografering, plotter, tekstiltrykk, riso samles. Det kan gjøres felles investeringer i ulike teknologier og utstyr, foliokuttere og digitale løsninger som gjør det enkelt å drive senteret. Senteret vil

kunne gi mulighet for kompendiumproduksjon, bokbinding, utskrift av bannere, plakater, etc. til fordel for studenter i visuell kommunikasjon ved instituttet og videre til fordel for hele fakultetet. Teknologi og utstyr gir muligheter for publisering, og eksperimentering av gamle og nye teknikker. På lang sikt vil det være mulig å få inntekter gjennom senteret dersom tjenesten tilbys andre deler av UiB.

Instituttets mål, tiltak og forslag knyttet til studieplasser

Vi vil fortsatt ha et fokus på merkevarebygging, kommunikasjon med omverdenen, hvordan vi tenker om rekruttering. Vi må se på hvordan vi kan økes søkermassen fra skandinaviske land og øvrige land innenfor EU. Ansattmobilitet via Erasmus kan på lengre sikt bidra til flere utenlandske søkere til MA studiet. Søkermassen kunne vært mer mangfoldig, bl.a. annet har vi svært få mannlige søkere til studiet.

En noe negativ trend innen søkerantall de siste årene (med et positivt oppsving i år) kan også tyde på at vi ikke når fram til et tilstrekkelig antall søkere, eller at vårt studie ikke fremstår som tilstrekkelig attraktivt for potensielle kandidater.

Der møbeldesign kan virke som en noe smal kategori, vil begrepet produktdesign kunne appellere til flere. Det er min påstand at ved å endre navn på fagområde Møbeldesign til Møbel- og produktdesign eller kun Produktdesign vil vi appellere til flere søkere, og arbeidslivsrelevansen vil kanskje oppfattes som større. (vi vil inntil videre fortsatt holde på Interiørarkitektur)

I 23/ 24 brukte instituttet egne midler på rekruttering, bl.a. med besøk til videregående skoler og folkehøgskoler. Noe av disse utgiftene bør flyttes over til fakultet.

Instituttet bør fortsatt ha fokus på rekruttering og omdømmebygging og trenger midler til å drive dette arbeidet.

Tabell 1: Grunnbevilgning annuum

		Budsjettforslag 2026	Budsjettforslag 2027	Budsjettforslag 2028	Budsjettforslag 2029	Prioritet	Kommentarer
Instituttets rammebudsjett (GB annuum):	stillings- endring						
Forslag til endring (reduksjon) i stillinger	%						
Førstemanuensis (teori)	50						Videreført fra 2025
Professor interiørark	20						Videreført fra 2025
Professor interiørark	10	x					
Førstemanuensis (designteori) / andre mulig.	20		x				
Andre mulige endringer				x			
Avvikling av koordinatroroller							
Forslag til endring (reduksjon) i driftsaktiviteter							
Muligheter på sikt							Må se an hvordan reduksjon i emner vil påvirke driften
Rekruttering og omdømmebygging							Trenger midler til dette. Noen tiltak bør flyttes til fakultet. Se tekst om studieplasser
Forslag til andre inntekter, salg, leieinntekt, EVU o.l. (ikke BOA her)							
Tilby emner, sommerskole, etterutdanning							Krever pause/avvikling av eks. emner for å frigjøre kapasitet
EVU-emne innen rapid prototyping							
Sum forslag fra instituttet GB annuum		0	0	0	0		

I tillegg til 2026-budsjett, ber fakultetet om innspill i et langtidsperspektiv frem til 2029. Derfor viktig med innspill fremover i tid.

Forslag innebærer å beskrive endringer. Gitt utsikter til reduserte fremtidige rammer bes instituttene vise forslag til budsjettreduksjoner. Forslag til bemanningsreduksjoner legges inn hvilken stilling og reduksjon i stillingsprosent (i % av årsverk) i 2026 og årene fremover. For beløp kan brukes arkfanen "Lønnsatser" for årslønn (100% årsverk) .

Legg også inn ev. forslag til driftsaktiviteter instituttet ser for seg kan reduseres.

Forslag til økning vil kun være aktuell om det er presentert med hvordan dette finansieres, enten det gjelder stillinger eller andre driftskostnader, ev. omdisponering avstillinger. Bruk "Kommentar"-feltet om nødvendig.

Gi utfyllende kommentarer i teksten til instituttets budsjettinnspill.

Instituttinntekter som instituttet kan skaffe illegg til grunnbevilgning og BOA-inntekter (mål om BOA-inntekter føres i tabell 3). Vis hele inntekten, ikke bare ev. endring i inntekt.

Tabell 2: Grunnbevilgning prosjekt

	Budsjettforslag 2026	Budsjettforslag 2027	Budsjettforslag 2028	Budsjettforslag 2029	Prioritet	Herav egen finansiering	Kobling til UiB strategi, kommentarer
Øremerkede midler (grunnbevilgning prosjekt)							
							Ingen forslag
Sum forslag øremerkede midler	0	0	0	0		0	

Her foreslår instituttet øremerkede midler. Dette er forslag som primært kan gi midler til fakultetet/ instituttet fra UiBs strategiske avsetninger. Forslag til tiltak må gis et kostnadsanslag og prioriteres. For 2025 vil UiB ha fokus på forslag som er rettet mot UiBs strategiske prioriterte områder (øremerkede midler). Instituttet må gi utfyllende kommentarer om forslag, og særlig hvordan forslag er knyttet til fakultetets og UiBs strategi. UiB forventer at fakultetet viser hvordan det selv disponerer midler over eget budsjett inn mot samme strategiske tiltak. Det må instituttet (ev. fakultetet) vise i kolonnen "herav egen finansiering", og omtale i budsjettinnspillet.

	Budsjettforslag 2025	Budsjettforslag 2026	Budsjettforslag 2027	Budsjettforslag 2028	Prioritet	Herav egen finansiering	Kobling til UiB strategi, kommentarer
Rekrutteringsstillinger							
1 ny ph.d.-stilling årlig							
Sum forslag rekrutteringsstillinger	0	0	0	0		0	

Forslag som er innrettet mot instituttets behov, og samtidig bidrar til UiBs strategiske satsninger, vil trolig ha størst mulighet for å nå opp i konkurransen om nye midler. Det er ikke nødvendig å foreslå stipendiatstillinger som fakultetet allerede disponerer.

Tabell 3: Budsjettforslag for BOA-inntekter ved KMD

Koststed (NB! VELG KOSTSTED HER)	BOA-prosjekter (prosjektnavn)	Budsjett 2025 Inntekter	Budsjett 2026 Inntekter	Budsjett 2027 Inntekter	Budsjett 2028 Inntekter	Budsjett 2029 Inntekter
1820 Institutt for design	102193 Meltzer Gave KMD 2019	31 608				
1820 Institutt for design	102202 Illuminating the Non-representable	113 321				
1820 Institutt for design	102202 Illuminating the Non-representable	211 621				
1820 Institutt for design	104553 Meltzer Gave 2024, KMD	67 035				
1820 Institutt for design	104614 Meltzer prosjektstipend KMD 2024	3 600				
1820 Institutt for design	105137 Meltzer prosjektstipend 2025	45 983				
1820 Institutt for design	102025 EU-VARCITIES					
1820 Institutt for design	102187 Meltzer Gave KMD 2017					
1820 Institutt for design	KI-senter (AI Learn) usikker hvor mye til Design					
1820 Institutt for design	Mobilitetsmidler Lviv National Academy of Arts (LNAA) i Ukraina					
1820 Institutt for design						
1820 Institutt for design	Søknadsaktivitet:					
1820 Institutt for design	NFR NORHED-program (avventer utlysning)					
1820 Institutt for design	NFR FRIPRO					
1820 Institutt for design	Såkorntmidler					
1820 Institutt for design	INPART					
1820 Institutt for design						
SUM	Sum	473 168	0	0	0	0

Finansieringskilder
Forskningsrådet
EU, spesifisert etter:
- EU forskning
- EU utdanning og annet
Andre bidrag, spesifisert etter:
- statlige etater (inkl. DIKU/PKU)
- kommunale og fylkeskommunale etater
- organisasjoner
- gaveforsterkning
- gaver
- privat næringsliv
- stiftelser
- utenlandske bidragsytere utenom EU
Oppdragsvirksomhet (skal beregnes overskudd)
Sum

Tabell 4: Investeringer/utstyr og bygg**Innspill om støtte til investeringer, større utstyrsbehov**

Tekst	År	Budsjettbehov kr	Egenandel kr	Totalbeløp	Kommentar	Prioritet	U/F*
PC/ Mac ansatte (3-4 maskiner pr år)	2026	120 000		120 000			
PC/Mac ansatte	2027	130 000		130 000			
PC/Mac ansatte	2028	140 000		140 000			
software (adobe cloud, 3D-modellering og visualisering)	2026	50 000		50 000			
fotoutstyr, til dokumentasjon	2026	40 000		40 000			
				0			
				0			
				0			
				0			
Sum		480 000	-	480 000			

Forslagene skal inkludere angivelse av instituttets eventuelle egenandel til utstyr. Kommenter dersom det er annet utstyr, eller la stå åpent om det er utstyr som brukes både til U og F.

Kommenter investeringer som er å betrakte som årlige/periodiske utskiftninger av vitenskapelig utstyr.

*Undervisningsutstyr (U) eller forskningsutstyr (F)

Prioriterte forslag vedrørende bygg, ombygginger m.m.

Tiltak	År	Budsjettbehov k	Egenandel k	Totalbeløp	Kommentar	Prioritet
Utskriftssenter? (utstyr i fotografering, plotter, tekstiltrykk, riso samles)	2026	500 000		500 000	Tilfeldig beløp	
				0		
				0		
				0		
				0		
				0		
				0		
				0		
Sum		500 000	-	500 000		

Gi utfyllende kommentarer i instituttets budsjettforslag.

Tabell 5: Studieplasser

Nye studieplasser, type studieplaser	Antall	Kategori	Oppstartsår	Varighet (i år)

UiB vil bruke forslag inni UiBs budsjettforslag for 2026 som skal fremmes for departementet i løpet av høsten.

Forslag til oppstartsår kan være fra 2026 og senere.

Endring studieplasser, type endring	Antall	Kategori	Endringsår
Mulig endre navn på studie til ("Produktdesign")			

Resultatinntekter - utvikling # 60-studiepoengsenheter	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BA design	101,1	101,7	97,1			
MA design	53,0	56,7	50,7			